

Presentation GRUNDLAGSUTSKOTTET

23 januari 2019

EFFEKTER

- AVRÄKNINGEN ÖKAR MED CA 60 MILJONER EURO OM LANDSKAPSREFORMEN GENOMFÖRS

- SKATTEGOTTGÖRELSEN UTRADERAS

  (varierat mellan 3 och 35 miljoner euro årligen)

- Riksdagen och Lagtinget måste komma överens för att lösa situationen

Ålands landskapsregering

Självstyrelsesystemet och självstyrelselagen

- Bygger på för Finland **bindande internationella förpliktelser**

  (Ålandsöverenskommelsen, NF beslut 1921)

- Självstyrelselagen kan enbart **ändras eller upphävas** genom överensstämmande beslut av riksdagen och lagtinget. Inte heller kan **avvikelse** från den göras på något annat sätt.

  (§ 69 självstyrelselagen)

- Systemet medför att innan reformer i riket genomförs måste det klarläggas att dessa är **förenliga med självstyrelselagen** liksom man säkerställer att de **inte strider mot grundlagen** (Jfr GrUB 6/2018 rd). Om det inte visar sig möjligt måste självstyrelselagen först ändras, varvid överenskommelse måste nås mellan riksdag och lagting.

Ålands landskapsregering

Nuvarande ekonomiska system i fråga om årliga överföringar till Åland

Avräkningsbeloppet

Statens samtliga inkomster utom nya statslån

0,45 %

Skattegottgörelse

Överstiger den på Åland debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten 0,5 procent av motsvarande skatt i hela riket tillkommer det överstigande beloppet Åland

Ålands landskapsregering

Skattegottgörelsen och landskapsreformen

- Situationen är **väsentligt ändrad** jämfört med läget i juni 2017 och förutsättningarna i utlåtandet (GrUU 26/2017 rd)
- Någon **överenskommelse om när och hur** självstyrelselagen kan ändras föreligger inte i dagsläget.
- Den ersättning för skattegottgörelse som föreslås i proposition nr RP 71/2017 rd är **inte** en i självstyrelselagen föreskriven skattegottgörelse.

Ålands landskapsregering

Landskapsreformen strider mot självstyrelselagen

Självstyrelselagens 69 § 1 mom. anger bl.a. följande:

”Denna lag kan inte ändras eller upphävas annat än genom överensstämmande beslut av riksdagen och lagtinget, inte heller kan avvikelse från den göras på något annat sätt.”

Landskapsreformen är därmed inte möjlig att genomföra utan ändring av självstyrelselagen. Landskapsreformen strider mot 69 § självstyrelselagen.

Ålands landskapsregering

Behov av att höja självstyrelsens grundfinansiering

- Kraftigt ökad befolkningsandel
- Ökade krav utifrån på administration har ökat självstyrelsens kostnader
- Digitaliseringen är extremt kostsam för ett småskaligt samhälle
- Om några år förutspås Åland ha Europas äldsta befolkning, vilket ökar självstyrelsens kostnader för social- och hälsovården

- **När avräkningsgrunden ändras görs det inte utgående från en enskild händelse i riket utan utgående från en helhetsbedömning där alla faktorer beaktas.**

Ålands landskapsregering

Politiskt överenskommen lösning

- Ekonomiskt system med en avräkningsgrund om 0,45 procent som genererar ca 10 miljoner euro mer till självstyrelsens grundfinansiering än nuvarande system
- Utgår från att mervärdesskatteintäkterna för staten ökar med ca 1,6 miljarder euro på årsbasis i samband med landskapsreformen
- Landskapsregeringen anser att behovet av ökad grundfinansiering är ca 15 miljoner på årsnivå, men har accepterat en politisk kompromiss om 10 miljoner euro.
- En färdigt utarbetad proposition med detta innehåll finns

Ålands landskapsregering

Föreslagen modell för det ekonomiska systemet

Avräkningsbeloppet

Statens samtliga inkomster utom nya statslån, förvärvsinkomstskatter, samfundsskatter, kapitalskatter, lotteriskatt och rundradioskatt

Avräkningsgrunden

0,45 %

½ av befolkningsförändringen beaktas

Skatteavräkning

<u>På Åland debiterade:</u>

Förvärvsinkomstskatter

Samfundsskatter

Kapitalskatter

Lotteriskatter

Ett <u>förskott</u> betalas ut samtidigt som förskottet för avräkningen betalas. Slutavräkning sker då beskattningen verkställts.

Om utfallet av samfundsskattens och kapitalinkomstskattens sammanlagda belopp, med mer **än 10 procent**, understiger det sammanlagda belopp som Åland skulle ha erhållit genom avräkningen, tillkommer mellanskillnaden Åland

Ålands landskapsregering

Sammanfattning

Skattegottgörelsen kan inte återställas annat än genom ändring av självstyrelselagen.

Om landskapsreformen skulle genomföras kommer landskapet Ålands avräkning att öka med ca 60 miljoner euro på årsnivå.

Det förslag till ändring av självstyrelselagen som gemensamt utarbetats, men som regeringen inte överlämnat till riksdagen, skulle lösa problemen.

Om frågan inte löses kan följderna bli en **konstitutionell kris med internationell bäring.**

Landskapet och riket måste komma överens hur självstyrelselagen ändras och om finansieringsnivån.

Ålands landskapsregering

regeringen.ax